

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Baconi Baronis de Verulamio, Vice-Comitis S.
Albani, Summi Angliæ Cancellarii, Opera omnia, Quæ
extant: Philosophica, Moralia, Politica, Historica ...**

Bacon, Francis

Francofvrti ad Moenvm, 1665

XI. De Magistratibus & Dignitatibus.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10497643-5

salubris *Ostracismi* est, qui viros magnos, supra modum excrecentes, coërcet; unde etiam fræno est vitis præpotentibus, ne se nimium efferant.

Hæc *Invidia*, quæ mala *Contentatio* modernis linguis appellatur, (& in Titulo de Seditionibus plenius tractabitur,) est in *Regnis* & *Rebus pub. contagioni* nõ ab similibus. Etenim sicut *Contagio* in sanas partes serpit, easque corrumpit; ita etiam, quando *Invidia* statum occupaverit, vel optima Reip. Mandata & Instituta in odium vertit, & grave olentiam quandam, Itaque parum proficitur intermiscendo actiones gratas & populares odiosis; Etenim, hoc ipsum imbecillitatem & *Invidia* metum arguit; quæ tanto magis nocet, ut sit etiam in *Contagionibus*, quæ, si tibi ab iis metas, facilius irruunt.

Ac publica ista *Invidia*, magis in *Regum* Officiarios & Ministros involat, quam in *Reges* ipsos. At tamen ecce Regulam quæ vix fallit. Si *Invidia*, quæ ministro incumbit, sit magna, causa autem parva; aut si *Invidia* quasi generalis sit, & omnes Status ministros complectatur: tunc *Invidia* (et si occulto) *Regem*, aut *Statum* ipsum, petit. Atque hæc dicta sint, de *Publica Invidia*, aut *Contentione mala*; atque de ejus differentia ab *Invidia privata*, quam priore loco tractavimus.

Addemus etiam, in genere, de affectu *Invidia* hoc insuper; eum inter omnes *Affectus* esse maxime importunum, & assiduum. Etenim, aliis *Affectibus* excitandis subinde præbetur occasio. Recte autem dictum est, *Invidiam festos dies nõ agere*: quia semper materiam se exercendi reperit. Unde etiam observatum est, *Amorem & Invidiam*, maciem hominibus inducere; id quod alii *Affectus* non faciunt, quoniam non continui sunt. Est etiam *Invidia* *Affectuum* vilissimus & pravissimus: quam ob causam proprium est attributum *Diaboli*; qui dicitur, *Invidus homo, qui Zizanias inter Triticum nocturno seminavit*; quemadmodum etiam semper evenit, ut *Invidia* callide & in tenebris operetur, ad præjudicium cujusvis rei optimæ, veluti *Tritici*.

X.

DE AMORE.

A Mori plus debet Scena, quam Vita. Etenim in Scena, *Amor* semper *Comœdiæ* præbet Argumentum; quandoq; etiam & *Tragœdiæ*: At in vita humana, multum plerumq; affert nocumti; Nunc ut *Sirenium* aliqua, aliquando ut *Furiarum*. Observare licet, & eminens ex Viris Magnis & Illustribus fuisse (quorum extat memoria, vel antiqua, vel recens,) qui adactus fuerit ad insanum illum gradum *Amoris*. Unde constat animos magnos, & negotia magna, infirmam hanc *passionem* non admittere. Excipere tamen oportet *Marcum Antonium Imperii Romani Duumvirum*, & *Appium Claudium*, Decemvirum, Legislatorum inter Romanos principem. Quorũ prior fuit revera homo luxuriosus, & voluptatibus deditus; Alter autem vir fuit prudens & austerus. Unde quisvis perspicat, *Amorem* (quanquam rarius) aditum reperire posse, non solum in cor apertum, sed & bene munitum, si diligenti custodia non asservetur. Abjectum quidem, & pusillanimum, est illud *Epicuri* dictum: *Satis magnum alter alteri Theatrum sumus*; Quasi homo, natus ad contemplationem Cœli & Cœlestium, Idolum adorans minutum, satageret, se submitiendo, si non ori, ut bruta, oculo tamen,

certe ad altiora contemplanda dato. Mira res videbitur, si passionis hujus excessum perpendamus, ac quomodo ipsi rerum natura & valori vero insultet, vel hoc ipso, quod Hyperbole perpetua nulli rei conveniat, præterquam *Amoris*. Neq; hæc Hyperbole solummodo in locutionis phrasi cernitur. Cum enim verissime dictum sit, Adulatorũ principem, quo cum ceteri adulatores minores conspirant, esse unumquemq; sibi ipsi; profecto *Amator* aliquid amplius est. Nunquam n. fuit quisquam adeo superbus, qui se ipsum tam absurde magnificerit, quam *Amator* personam amatã. Recte itaq; receptum est illud diverbium; *Amare & Sapere, vix Deo conceditur*. Neq; aliis tantummodo manifesta est hæc *Phrenesis*, *Persona* autem *amate* minime; sed & *amate* potissimũ, nisi *Amor* sit reciprocus. Ceterum optimum enim est, *Amorem* semper repedi, aut *Amore* mutuo; aut *Contemptu* intrinseco, & secreto. Quo magis cavendũ est hominibus ab hac *passione*; quæ non solum alias res perdit, sed & se ipsam. Quæ alia infert damna, belle illa exprimit *Poetarum* fabula: *Eũ scilicet, qui Helenam præliis, Junonis dona, & Palladis, amisisse*. Quisquis enim *amatoris affectibus* nimis indulget, & divitiis & sapientiæ nunciũ remittit. Habet hæc *passio* æstus suos, in ipsis tẽporibus, quibus animus maxime mollior est, & infirmior: nimirũ in rebus prosperis, aut adversis; quanquam hoc posterius minus forsitan observatũ fuerit. Utraq; enim tempestas *Amorem* accendit, redditq; flagrantiorẽ; unde evincitur esse stultitiæ proles. Optime illi, qui si *Amores* omnino nequeant extrudere, eos tamen inordinem redigunt; & à rebus seriis vitæq; negotiis segregat. Si enim illis *Amor* se immisceat, turbat omnia, hominesq; eo compellit, ut fines suos recta petere nõ possint. Quicquid in re sit, viri militares *Amoribus* dediti sunt; opinor, non aliter, quam vino. Poscunt enim plerunq; pericula, compensationẽ voluptariam. Inest ingenio humano motus quidam arcanus, & tacita inclinatio, in *Amorem* aliorum: qui si non insumatur in unum, vel paucos, naturaliter se diffundit in plures; atq; homines reddit humanos, & charitativos: quemadmodum videre licet nonnunquam in *Monachis*. *Amor conjugalis* genus humanum creat; *Amor socialis* perficit; *Amor* vero *lascivus* inficit, & dehonestat.

XI.

DE MAGISTRATIBUS ET DIGNITATIBUS.

Viri in *Magistratu* collocati, ter servi: servi Principis vel Politicæ; servi famæ; & servi negotiorum. Adeo ut libertate ne utiquam fruantur, nec in personis, nec in actionibus; nec in temporibus suis. Mirũ cupiditatis genus, potestatem appetere, libertatem amittere: vel potestatem in alios ambire, potestatem in seipsum exuere. Ascensus ad *Dignitates* arduus est; & per labores pervenitur ad labores majores; sæpe quoq; *Indignitatibus* non vacat. Atq; per *Indignitates* pervenitur ad *dignitates*. *Statio* in *Dignitatibus* res lubrica est; Atq; regressus, aut præcipitium est, aut saltem Eclipsis; quæ & ipsa triste quiddam, & melancholicum. *Cum non sis qui fueris, non esse cur velis vivere*. Imo nec regredi datur, etiam si quis cupiat; Neque regredi volunt homines, cum ratio postulat ut id facerent: verum Impatientes manent vitæ privatæ, etiam cum senectus aut infirmitas ingruit; quæ umbram

umbram & otium postulant, sicut oppidani senes, qui ante ostium sedere volunt, licet se eo pacto derisui exponant. Sane, Viris in Magistratibus positus opus est, ut aliorum opiniones metuentur, quo se ipsos beatos putent; Nam si iudicent ex sensu proprio, nihil huiusmodi repèrient: Verum, quando secum cogitent, quid alii de ipsis sentiant, & quam libenter alii conditiones cum illis permutare velent, tum demum beati sunt, tanquam rumore tenus: cum intus fortasse cōtrarium experiantur. Si quidem dolores suos primi omnium sentiunt, licet culpas suas omnium novissimi. Certe Viri Potestariis sublimes, ipsi sibi ignoti sunt; Et dum negotiis distrahuntur, tempore carēt, quo sanitati, aut corporis, aut animæ suæ, consulant;

*Illi mors gravium incubat,
Qui notus nimis omnibus,
Ignotus moritur sibi.*

In Potestariis, licentia magna datur, & boni, & mali: Quorum posterius pro maledictione habendum: In malis enim, optima conditio est, nolle; proxima, nō posse. Certe potentia bene merendi, verus est & legitimus ambitionis finis. Etenim bene cogitare, licet Deo acceptum sit, tamen versus homines non multo melius est, quam bene somnare; nisi in actum producat. Id autem fieri non potest sine Munere aliquo publico & Potestate; veluti Solo superiore & elevato. Merita & Opera bona, sunt veri fines laborum hominis: Atq; eorundem Conficentia perfectio humanæ quietis. Et conversus Deus, ut aspiceret opera, quæ fecerunt manus suas, vidit quod omnia essent bona nimis. Tum sequitur Sabbatum. In Munere tuo perfungendo, propone tibi exempla optima; Imitatio n. globus est præceptorū; Et post tempus aliquod propone tibi exemplum proprium; Atq; in te ipsum stricte inquiras, num non melius inceperis, quam perstiteris: Neque rursus exempla eorum negligas, qui eodem Munere pravitè functi sunt: nō ut te ipsū, eorum memoriam carpendo, vendites: sed ut monearis, quid evitare debeas. Insitue igitur reformationem, sed absq; elatione Tui ipsius, aut scandalo priorum temporum, & personarum; Hoc tamen tibi constitutum sit, Exempla præclara non minus introducere, quam imitari. Retrahe res ad primam earum institutionem; Et circumspicias, in quibus, & quibus modis, degeneraverint. Attamen utrumq; tempus consulas: tum antiquius, ut cognoscas quid optimum fuerit: tum recentius, ut notes, quid fuerit aptissimum. Contende, ut quæ agis pro Potestate, tanquam Regulis quibusdam cohibeantur, ut hominibus tanquam digito monstres, quid illis sit expectandū: Neq; tamen nimium sis pertinax, aut peremptorius: Atq; semper, cum à Regula recesseris, quid sit quod agas, diligenter expone. Muneris tui iura constantè tueare; Neque propterea lites de Jurisdictione facile move: Atq; ita te geras, ut potius Jura tua assumes & exerceas tacite, & de facto, quam ut Quæstiones de iis cum strepitu susceperis, & agites. Jura etiam inferiorum Munerum, tibi subordinatorum, de fide, ac ne destitue. Tibiq; majori honori ducas rerum summas præscribere, quā in omnibus satagere. Amplectere, imo invita, qui tibi adjumento sint & informatio: ni; ad Muneris tui executionem, neq; abige eos, qui operam suam ad hoc tibi deferunt, tanquā se ingerentes; sed potius cū favore eos allicias, & recipias.

Vitia in Auctoritate utenda, & exercenda, sunt præcipue quatuor: *Mora nimia, Corruptela, Asperitas & Facilitas.* Quantum ad Moras; faciles aditus præbe; tempora præstituta serva; inchoata quæ sunt, perface; neq; negotia nova intermisce, nisi urgeat necessitas. Quantum ad Corruptelas: non solū manus tui ipsius & tuorum liga, ne munera accipiantur; Sed etiam manus supplicantium, ne ea offerantur. Prius horum præstat certe integritas adhibita; verum ea ipsa prædicata, & ex professo, idq; cum detestatione *Corruptelarum*, etiam posterius affequitur. Neque tantum culpam, verum etiam suspicionem devita. Quicumque mutabiles sunt, & manifesto alterantur absque causa manifesta, injiciunt suspicionem de *Corruptelis*. Itaq; perpetuo, cum ab opinione tua quam declarasti, aut processu quem incepisti, deflectas, ingenue hoc ipsum profiteri; simul & causas quæ te ad hoc commoverunt sedulo declares & inculces; neque rem suffurari te posse credas Servus gratosus, & apud Dominum potens, si nō extet aliqua favoris causa manifesta, reputatur plerunq; nihil aliud quam via obliqua ad *Corruptelas*. Quantum ad *Asperitatem*; invidiā, & malevolentiam parit illa, nihil inde metens: *Severitas* siquidem metum incutit, *Asperitas* odium parit. Etiam Reprehensiones de loco superiore, graves esse debent, non contumeliosæ. Quantum ad *Facilitatem*; ea *Corruptelis* etiam deterior est: *Corruptela* enim interdum & subinde tentantur; Quod si quis importunitati pateat, aut respectibus levioribus ducatur, hæc ei ubiq; aderunt. Sicut ait Salomon: *Personas respicere non est bonum; Talis enim offendet pro bucella panis.*

Verissimum sane, quod à veteribus dictum est; *Magistratus virum indicat.* Alios autem indicat in melius, alios in pejus; *Omnium consensu capax Imperii, nisi imperasset, inquit Tacitus de Galba:* Contra de *Vespasiano* idem: *Solus Imperantium Vespasianus mutatus in melius.* Licet alterum intelligat *Tacitus* de Arte Imperatoria, alterum de Moribus & Affectibus. Signum est luculentissimū indolis generosæ, si quis honoribus emendetur. Est enim Honor, aut saltē esse debet, locus virtutis: Atq; quem admodum in natura, corpora moventur rapide ad locū, placide in loco: ita virtus in ambitu violentior est, in honore adepto sedatior. *Ascensus* omnis ad dignitatum fastigium, incedit tanquam per scalam graduum flexuosam; Atq; si factiones valeant, bonum fuerit, alteri parti adherere, dum quis honorem scandat: at se ad æquilibrium reducere postquam eundem fuerit consecutus. Memoriam *Prædecessoris* tui illæsam conserva. Hoc si non feceris, debitum tibi hoc à *Sucessore* tuo rependetur. *Collegas* etiam amice tracta, & potius advoca cum illud minime expectent, quam exclude cum consentaneum fuerit eos advocari. Ne sis loci tui nimis memor, aut crebram de eo mentionem facias, in quotidianis sermonibus, aut conversatione privata; sed potius prædicetur de te: *Alius prorsus vir est, cum sedet, & munus suum exercet.*

XII.

DE AUDACIA.

IN Scholis tritū est dicitur, nec tamē Sapientis observatione indignū. Interrogatus olim *Demosthenes*, quænam prima Oratoris virtus? respondit, *Altitudo*. Quæ secunda? *Altitudo*. Quæ tertia? Idem respondit, *Altitudo*. Ipse dixit, qui re optime noverat;

nec